

Förnyelse av social- och hälsovårdens servicenät / Soite-punkten i Lestijärvi

Mellersta Österbottens välfärdsområdesstyrelse 03.12.2024 § 313

Beredningen

tf välfärdsområdesdirektör Katja Virta

Budgeten för Mellersta Österbottens välfärdsområde för år 2025 kommer att visa på underskott. Därför är ytterligare åtgärder som lättar på kostnadsstrukturen nödvändiga. Enligt 115 § i lagen om välfärdsområden ska ett underskott i välfärdsområdets balansräkning täckas inom två år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställdes. Inom denna tid ska också underskott som uppkommit under eller efter det år budgeten upprättades täckas. I Mellersta Österbotten betyder detta att underskottet som ackumulerats från och med år 2023 ska täckas före slutet av år 2026. År 2023 var underskottet -20,5 miljoner euro. Också år 2024 kommer att visa på underskott.

Det ekonomiska läget i Mellersta Österbottens välfärdsområde kräver att budgeten för år 2025 görs i två faser. Vid beslutsbehandlingen 16.12.2024 presenteras det en budget för välfärdsområdesfullmäktige som visar på ungefär -13,5 miljoner underskott. I den andra fasen läggs det fram en ändrad budget för välfärdsområdesfullmäktige. Den nuvarande uppskattningen är att detta görs i februari-mars 2025. I den ändrade budgeten kommer att inkluderas de åtgärder som föreslagits för välfärdsområdesstyrelsen och välfärdsområdesfullmäktige i december. Åtgärderna innefattar anpassningsåtgärder i fråga om ekonomin för år 2025 till en summa på sammanlagt 13,5 miljoner euro. Med stöd av anpassningsåtgärderna är målet med den ändrade budgeten att uppnå minst ett balanserat resultat (0 euro). Då skulle det inte uppstå mer kumulativt underskott under år 2025. Enligt lagen om välfärdsområden ska det kumulativa underskottet täckas före utgången av år 2026.

Kraven på att balansera ekonomin förutsätter ändringar i välfärdsområdets servicenät. Eftersom servicenätet bygger på hyrda fastigheter som är större än behovet, har välfärdsområdesstyrelsen på våren 2024 befullmäktigat tf välfärdsområdesdirektören att förhandla med kommunerna om att avstå från hyrning av obehövliga lokaler i fastigheterna samt att på grund av det ekonomiska läget avstå från indexhöjningar under de följande åren. Förhandlingarna ledde inte till resultat i fråga om de fastigheter som förnyelsen av servicenätet gäller. Social- och hälsovårdsministeriet, Finansministeriet och Inrikesministeriet förutsatte vid välfärdsområdesförhandlingarna som fördes med Mellersta Österbottens välfärdsområde hösten 2024 att Mellersta Österbottens välfärdsområde bör snabbt granska sitt servicenät.

I områdena ordnades det på våren 2024 öppna tillfällen för att höra invånarna i varje område om deras servicebehov. Lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) förutsätter att välfärdsområdet ska planera och genomföra social- och hälsovården

så att den till innehåll, omfattning och kvalitet svarar mot kundernas behov. Tjänsterna ska dessutom tillhandahållas jämnt, i form av samordnade tjänstehelheter och nära kunderna med beaktande av befolkningens behov i välfärdsområdet. Tjänsterna kan sammanföras i större helheter inom välfärdsområdets område när tillgången till tjänster och säkerställandet av deras kvalitet kräver specialkunskaper eller dyra investeringar eller när ett ändamålsenligt, kostnadsnyttoeffektivt och effektivt tillhandahållande av tjänsterna kräver det.

Servicevärdet i Mellersta Österbotten består av social- och hälsovårdstjänsternas Soite-centraler, Soite-stationer och Soite-punkter samt av digitala och mobila tjänster och tjänster som tillhandahålls i hemmet. Soite-centralerna har det mest omfattande serviceutbudet. Jourerna och mottagningarna har koncentrerats till Soite-centralerna. Soite-centralerna finns i Karleby (huvudhälsostationen), i Kannus och i Dunkars-Pajala. Soite-stationerna har ett varierande och växlande utbud av social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster. På stationer ordnas expertmottagningar, mottagningar av läkare inom olika specialiteter samt rådgivningstjänster och socialservice. Soite-stationerna ligger i Kelviå, Toholampi och Perho. Soite-punkterna är närservicepunkter med låg tröskel och ett flexibelt serviceutbud. Soite-punkterna finns i Björkhagen i Karleby samt i Lestijärvi, Ullava, Lochteå och Halsö.

Målet med servicevärdet är att erbjuda social- och hälsovårdstjänster så att invånarna i hela välfärdsområdet har så jämn tillgång till dem och så att de är så jämnt tillgängliga som möjligt. Tjänsternas verksamhetsmodeller måste förnyas så att verkliga tjänster kan tryggas i det försämrade ekonomiska läget. Serviceformerna ändras kontrollerat mot mindre Soite-punkter som kan vid behov fungera som dokumenteringspunkter för våra mobila tjänster som utökas. Expertsjukskötarnas och hälsovårdarnas tidsbokningsbaserade mottagningsverksamhet kan ordnas enligt behovet vid välfärdsområdets Soite-punkter. Antalet distansmottagningar utökas med beaktande av invånarnas möjligheter att använda dem. I samband med förnyelsen av servicevärdet är en övergång till en egenläkarmodell en del av förändringen genom vilken vi tryggar en bättre kontinuitet i och tillgång av vården. Förslaget om förnyelse av servicevärdet har gjorts på välfärdsområdets nivå och baserar sig inte på kommungränser, men i det beaktas trafikförbindelserna till verksamhetsenheterna som är i enlighet med den nya verksamhetsmodellen.

Enligt förvaltningsstadgan för Mellersta Österbottens välfärdsområde beslutar välfärdsområdesfullmäktige om servicestrategin inom social- och hälsovården inklusive ändringar av servicevärdet (förvaltningsstadgan 19 § punkt 1). När ärendet behandlas i välfärdsområdesstyrelsen eller i andra organ i välfärdsområdet följs lagstiftningen och rättspraxisen gällande jäv samt den s.k. försiktighetsprincipen.

Som kompletterande material:

Ändring av social- och hälsovårdens servicenät vid Soite-punkten i Lestijärvi

Förslag till beslut Valfärdsområdesstyrelsen beslutar föreslå för valfärdsområdesfullmäktige att det

1. godkänner ändringarna i fråga om servicenätet vid Soite-punkten i Lestijärvi,
2. befullmäktigar valfärdsområdesstyrelsen och valfärdsområdesdirektören att verkställa åtgärderna som är relaterade till ändringen.

Beslut Anja Törmä föreslog att alla fem förslagen gällande servicepunkter remitteras för ny beredning. Valfärdsområdet inleder omedelbart förhandlingar med kommunerna med utgångspunkt i det förväntade kommunvisa behovet av lokaler för så kallade rörliga tjänster. Soites fastighetsförvaltning och kommunerna för så snabbt som möjligt riktiga förhandlingar utifrån den här grunden.

Planeringen av verksamhetsmodellen med rörliga tjänster inleds omedelbart. Målet bör vara att servicepunkterna finns kvar i varje kommun och att invånarna i valfärdsområdet tryggas lika möjligheter att få tillräckliga primärvårdstjänster och möjligheter att få de specialsjukvårdstjänster de behöver. Ett pilotprojekt om rörliga tjänster inleds till exempel i fråga om Halsö och Lestijärvi under våren 2025.

Tapio Peltokangas understödd av Arto Alpia föreslog att ärendet bordläggs.

Det hölls en paus kl. 16:05-16:08 under den allmänna diskussionen.

Anja Törmä drog tillbaka sitt förslag.

Eftersom det hade lagts fram ett understött förslag om bordläggning var man tvungen att förrätta omröstning. Som omröstningsförfarande godkändes namnupprop så att den som understöder en fortsatt behandling av ärendet röstar JA och de som understöder Tapio Peltokangas förslag röstar NEJ.

I omröstningen röstade 4 ledamöter JA (Tomi Kivelä, Anna Nurmi-Lehto, Mauri Salo och Hans Snellman) och 7 ledamöter NEJ (Arto Alpia, Sari Innanen, Tapio Pajunpää, Tapio Peltokangas, Kristiina Teerikangas, Anja Törmä och Pirjo Urpilainen).

Valfärdsområdesstyrelsen beslutade bordlägga ärendet i enlighet med omröstningsresultatet.

Ant. tf valfärdsområdesdirektören föredrog ärendet vid sammanträdet.

Mellersta Österbottens valfärdsområdesstyrelse 09.12.2024 § 337

Beredningen tf valfärdsområdesdirektör Katja Virta

Som kompletterande material:

Ändring av social- och hälsovårdens servicenät vid Soite-punkten i Lestijärvi

Förslag till beslut Valfärdsområdesstyrelsen beslutar föreslå för valfärdsområdesfullmäktige att det

1. godkänner ändringarna i fråga om servicenätet vid Soite-punkten i Lestijärvi,
2. befullmäktigar valfärdsområdesstyrelsen och valfärdsområdesdirektören att verkställa åtgärderna som är relaterade till ändringen.

Beslut Anja Törmä föreslog att servicepunkterna (5 stycken) återremitteras för beredning. Det inleds omedelbart förhandlingar med kommunerna om hyreslokaler med grund i det förväntade minsta behovet av lokaler för Soites rörliga tjänster per kommun. Samtidigt inleds planering av verksamhetsmodellen med rörliga tjänster. Målet bör vara att det finns en servicepunkt kvar i varje kommun och att man garanterar lika möjlighet till tillräckliga primärvårdstjänster för invånarna i valfärdsområdet. Pilotprojektet om rörliga tjänster inleds t.ex. i fråga om Halsö och Lestijärvi under våren 2025 så att man, innan beslut fattas om omfattande ibruktage av rörliga tjänster, har en verksamhetsmodell, de resurser som behövs samt information om tjänstens verkningsfullhet.

Detta förslag förföll utan understöd.

Valfärdsområdesstyrelsen beslutade föreslå för valfärdsområdesfullmäktige att det

1. godkänner ändringarna i fråga om servicenätet vid Soite-punkten i Lestijärvi så att tjänsterna i området produceras som rörliga tjänster med hjälp av stödpunkter, och de rörliga tjänsterna ska vara i bruk när man avstår från fastigheterna,
2. befullmäktigar valfärdsområdesstyrelsen och valfärdsområdesdirektören att verkställa åtgärderna som är relaterade till ändringen.

Mellersta Österbottens valfärdsområdesfullmäktige 16.12.2024 § 87
4609/00.02.00/2024

Beredningen tf valfärdsområdesdirektör Katja Virta

Bilaga Ändring av social- och hälsovårdens servicenät vid Soite-punkten i Lestijärvi

Förslag till beslut Valfärdsområdesfullmäktige beslutar i enlighet med valfärdsområdesstyrelsens förslag

1. godkänna ändringarna i fråga om servicenätet vid Soite-punkten i Lestijärvi så att tjänsterna i området produceras som rörliga tjänster med hjälp av stödpunkter, och de rörliga tjänsterna ska vara i bruk när man avstår från fastigheterna,

2. befullmäktiga välfärdsområdesstyrelsen och välfärdsområdesdirektören att verkställa åtgärderna som är relaterade till ändringen.

Beslut

Ledamot Pasi Kannianen lade fram det följande förslaget gällande 87 § - 91 §:

1. Återremitteras för ny beredning i fråga om servicepunkterna (5 stycken, 87 § - 91 §).
2. Styrelsen bör omedelbart inleda planering av helheten gällande rörliga tjänster. Målet bör vara att det också i fortsättningen finns en servicepunkt i varje kommun i välfärdsområdet och att för välfärdsområdets invånare säkerställs lika möjlighet till tillräckliga tjänster, minst primärvårdstjänster.
3. Styrelsen bör omedelbart inleda förhandlingar med kommunerna. Grunden för förhandlingarna är det förväntade behovet av lokaler per kommun för de s.k. rörliga tjänsterna, på basis av planeringen i punkt 2.
4. I fråga om behovet av att hyra de nuvarande Soite-stationerna och Soite-punkterna gös det en bedömning av situationen när åtgärderna i punkterna 2–3 har gjorts så snabbt som möjligt.
5. Förslaget läggs fram för fullmäktige för ny behandling senast i februari 2025 när åtgärderna som beskrivs i punkterna 2–4 har slutförts och det kan läggas fram ett konkret förslag för välfärdsområdesfullmäktige om verksamhetsmodellen gällande rörliga tjänster, personal- och andra resurser som är relaterade till genomförandet av den och tidtabellen för inledandet av rörliga tjänster jämte pilotprojekt.

Ledamöterna Anja Törmä, Reino Herlevi och Mauri Lahti understödde Kannianens förslag.

Protokolljusterare Jaana Puumala lämnade sammanträdet kl. 16:00 och resten av beslutstexten justeras därför av reservprotokolljusterare Timo Sillanpää.

Eftersom det lagts fram ett understött förslag som avvek från det ursprungliga förslaget var man tvungen att förrätta omröstning. Det beslutades att det röstas i ett och samma omröstningsförfarande om återremittering av 87 § - 91 §. Som omröstningsförfarande godkändes namnupprop så att de som understöder fortsatt behandling av 87 § - 91 § vid detta sammanträde röstar JA och de som understöder det förslag om återremittering som Kannianen lagt fram röstar NEJ.

I omröstningen röstade 33 ledamöter JA och 21 ledamöter NEJ. Listan över hur ledamöterna röstade finns som bilaga till protokollet (Bilaga B § 87).

Välfärdsområdesfullmäktige beslutade behandla 87 § - 91 § vid detta sammanträde i enlighet med omröstningsresultatet.

Ledamot Emilia Teerikangas lade fram ett förslag till tillägg gällande 87 § - 91 §. Till alla paragraferna läggs till en punkt 3. "För

välårsomsrådesfullmäktige läggs före utgången av februari fram en redogörelse för var områdes tjänster genomförs i fortsättningen och vilka tjänster som är tillgängliga i utgångsläget när ändringen sker. Dessutom informeras också invånarna tydligt om ärendet." Tiina Isotalus understödde ändringsförslaget. Förslaget godkändes enhälligt.

Välårsomsrådesfullmäktige beslutade

1. godkänna ändringarna i fråga om servicenätet vid Soite-punkten i Lestijärvi så att tjänsterna i området produceras som rörliga tjänster med hjälp av stödpunkter, och de rörliga tjänsterna ska vara i bruk när man avstår från fastigheterna,

2. befullmäktiga välårsomsrådesstyrelsen och välårsomsrådesdirektören att verkställa åtgärderna som är relaterade till ändringen,

3. För välårsomsrådesfullmäktige läggs före utgången av februari fram en redogörelse för var områdes tjänster genomförs i fortsättningen och vilka tjänster som är tillgängliga i utgångsläget när ändringen sker. Dessutom informeras också invånarna tydligt om ärendet.

Ledamot Ulla-Riitta Harju lämnade sammanträdet kl. 15:36 under behandlingen av ärendet. Ledamöterna Sari Innanen, Sirpa Orjala och Marlén Timonen lämnade sammanträdet kl. 15:39 under behandlingen av ärendet. Ersättare Vuokko Möttönen kom till sammanträdet kl. 15:39 under behandlingen av ärendet. Ledamot Magnus Björkgren lämnade sammanträdet kl. 15:47 under behandlingen av ärendet. Ersättare Janne Ilola kom till sammanträdet kl. 15:49 under behandlingen av ärendet. Ledamot Jaana Puumala lämnade sammanträdet kl. 16:00 under behandlingen av ärendet. Ledamot Tapio Pajunpää lämnade sammanträdet kl. 16:20 efter omröstningen.